

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/46/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2714207021
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Brišková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2714207021.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Briškovej a členiek senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Bibiány Ťažiarovej v spore žalobcu: A. B., nar. XX. XXXX XXXX, trvalý pobyt C. XXX, zastúpeného advokátom: JUDr. Ján Pekar, Potočná 191/39, Skalica, proti žalovanej: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., Kubániho 16, Bratislava, IČO: 47 233 516, o určenie neplatnosti zmluvných podmienok, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Skalica z 29. januára 2019 č. k. 7C/802/2014-232, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku o určenie neplatnosti zmluvnej podmienky o ročnej úrokovej sadzbe revolvingu 80,98 %, o určenie neplatnosti zmluvnej podmienky o predpokladanej RPMN úveru po poskytnutí revolvingu 70,01 %, o určenie neplatnosti zmluvnej podmienky v bode 8.1 zmluvy o revolvingovom úvere o poplatku 167,04 eur za odklad splátok revolvingu, o určenie neplatnosti zmluvnej podmienky v bode 8.4 veta tretia zmluvy o revolvingovom úvere, že „odplata za poskytnutie odkladu splatnosti splátok revolvingu je splatná dňom poskytnutia revolvingu dlžníkovi“, o určenie neplatnosti zmluvnej podmienky v bode 8.4 veta štvrtá zmluvy o revolvingovom úvere, že „veriteľ a dlžník sa dohodli na započítaní vzájomných pohľadávok, a to pohľadávky dlžníka voči veriteľovi na poskytnutie schválenej výšky revolvingu podľa článku 4.1 zmluvných dojednaní žiadosti/zmluvy oproti pohľadávke veriteľa voči dlžníkovi na zaplatenie odplaty podľa ods. 8.1 písm. b/ tejto dohody o poskytnutí služby (resp. zníženej odplaty), a to ku dňu uskutočnenia revolvingu podľa článku 4.3 zmluvných dojednaní žiadosti/zmluvy“; a vo výroku o priznaní nároku na náhradu trov konania 100 % žalobcovi a vo výroku, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku, potvrdzuje.

II. Žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu a nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol o určenie neplatnosti zmluvnej podmienky o ročnej úrokovej sadzbe úveru 70,01 %, o určenie neplatnosti zmluvnej podmienky o RPMN 66,56 %, o určenie neplatnosti zmluvnej podmienky v bode 8.1 zmluvy o revolvingovom úvere o poplatku 367,49 eur za odklad splátok úveru, o určenie neplatnosti zmluvnej podmienky v bode 8.4 veta prvá zmluvy o revolvingovom úvere, že odplata za poskytnutie odkladu splatnosti splátok úveru je splatná dňom uzavretia tejto dohody o poskytnutí služby, o určenie neplatnosti zmluvnej podmienky v bode 8.4 veta druhá zmluvy o revolvingovom úvere, „veriteľ a dlžník sa dohodli na započítaní vzájomných pohľadávok, a to pohľadávky dlžníka voči veriteľovi na poskytnutie schválenej výšky úveru podľa článku 2.3 zmluvných dojednaní žiadosti/zmluvy oproti pohľadávke veriteľa voči dlžníkovi na zaplatenie odplaty podľa ods. 8.1 písm. a/ tejto dohody o poskytnutí služby (resp. zníženej výšky odplaty, a to ku dňu poskytnutia úveru dlžníkovi podľa článku 2.3 zmluvných dojednaní žiadosti/zmluvy.

2. Súčasne rozhodol vyššie uvedeným spôsobom aj o určení neplatnosti zmluvnej podmienky o ročnej úrokovej sadzbe revolvingu 80,08 %, predpokladanej RPMN úveru po poskytnutí revolvingu 70,01 %, v bode 8.1 zmluvy o revolvingovom úvere o poplatku 167,04 eur za odklad maximálne troch splátok revolvingu, v bode 8.4 veta tretia zmluvy o revolvingovom úvere, že odplata za poskytnutie odkladu splatnosti splátok revolvingu je splatná dňom poskytnutia revolvingu dlžníkovi a v bode 8.4 veta štvrtá zmluvy o revolvingovom úvere, že veriteľ a dlžník sa dohodli na započítaní vzájomných pohľadávok, a to pohľadávky dlžníka voči veriteľovi na poskytnutie schválenej výšky revolvingu podľa článku 4.1 zmluvných dojednaní žiadosti/zmluvy oproti pohľadávke veriteľa voči dlžníkovi na zaplatenie odplaty podľa ods. 8.1 písm. b/ tejto dohody o poskytnutí služby (resp. zníženej odplaty), a to ku dňu uskutočnenia revolvingu podľa článku 4.3 zmluvných dojednaní žiadosti/zmluvy. Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 3 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 1, 3, 4 písm. a/, h/, k/, 5, 6, § 54 ods. 1, 2, § 489 O. z. (Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov), § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia O. z. v znení neskorších predpisov, § 3 ods. 3, 5 ZoOS (zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v čase uzavretia zmluvy), § 1 ods. 1, 2, § 2 písm. i/, j/, § 9 ods. 2, § 11 ods. 1 písm. a/, b/ ZoSÚ (zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ku dňu uzavretia zmluvy), článok 3b.1, článok 3 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

3. Vecne zdôvodnil jednou uzavretou zmluvou dňa 24. októbra 2012 medzi stranami konania, majúcej charakter formulárovej spotrebiteľskej zmluvy, tiež zmluvy o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej bola žalovanému poskytnutá suma 1.500,- eur, ktorú sa zaviazal žalovaný splácať mesačnými splátkami vo výške 77,05 eur s počtom splátok 48. Výpisom z účtu žalobcu mal súd preukázané, že od žalovanej bola žalobcovi pripísaná na účet len jedna suma dňa 24. októbra 2012 vo výške 1.132,51 eur (rozdiel súm 1.500,- eur a 367,49 eur, predstavujúcej odplatu za možnosť odkladu splátok úveru). Poskytnutá čiastka revolvingu nebola. Súd prvej inštancie zdôraznil, že na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keby sa inak mali použiť normy obchodného práva (s poukazom na § 52 ods. 2 tretia veta O. z. a rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej len „NS SR“ sp. zn. 3MCdo/14/2014). Konštatoval, že žalobca má na navrhovanom určení neprijateľných zmluvných podmienok naliehavý právny záujem, s poukazom na ustanovenie § 3 ods. 5 ZoOS (spotrebiteľ sa môže domáhať ochrany svojho práva proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany proti porušiteľovi na súde), ako aj vzhľadom na právnu istotu v otázke skutočnej výšky dlhu (porov. uznesenie NS SR sp. zn. 1MCdo/1/09). Na základe rozsiahlej argumentácie súd prvej inštancie tiež konštatoval bezúčnosť a bezpoplatkovosť úveru. Pri posudzovaní neprijateľných zmluvných podmienok súd prvej inštancie sa vysporiadal s pojmom značnej nerovnováhy zmluvných strán, s cieľom posúdiť, či a v akej miere bolo právne postavenie spotrebiteľa vyplývajúce zo zmluvy nevýhodnejšie v porovnaní s poskytovateľom úveru. Ustanovenie § 53 ods. 1 O. z. vymedzuje všeobecné kritériá posudzovania neprijateľnosti zmluvnej podmienky vo forme generálnej klauzuly, pričom v § 53 ods. 4 O. z. je uvedený demonštratívny výpočet zmluvných podmienok, ktoré majú byť považované za neprijateľné, a teda za absolútne neplatné.

4. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí dospel k záveru, že dohoda o ročnej úrokovej sadzbe v predmetnej zmluve je ako neprijateľná zmluvná podmienka neplatná, s poukazom na ustanovenie § 53 ods. 5, 6 O. z., ako i rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 O. z. Dôvodil, že pri spotrebiteľských úveroch v dobe čerpania úveru (október 2012), s dobou splatnosti 1 až 5 rokov, bola úroková sadzba spotrebiteľských úverov podľa údajov Národnej banky Slovenska, vo výške 14,54 % ročne, teda takmer päťnásobne nižšia ako v predmetnej zmluve. Podľa rozsudku NS SR sp. zn. 5Cdo/26/11 je neprimeranou a odporujúcou dobrým mravom taká výška úrokov, ktorá podstatne prevyšuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám, uplatňovaných bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek (jednalo sa o dve zmluvy o pôžičkách, pri ktorých úroky presahovali 4 až 5,5-násobne obvyklú úrokovú mieru v bankách). Vo všeobecnosti civilnoprávna úžera spôsobuje neplatnosť právneho úkonu, pričom výšku úrokovej sadzby nemožno moderovať. Takto dohodnutá odplata podstatne prevyšuje odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri poskytovaní úverov nebankovými subjektmi sa dajú akceptovať vyššie úroky, nie však viac ako sto percent oproti priemeru bánk (rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/151/2013). Subsumovať dohodnutú výšku úrokov pod pojem

primeranosť nie je možné. Uvedený termín je potrebné vykladať v širších súvislostiach, a to jednak s ohľadom na výšku poskytnutého úveru, majetkový cenzus dlžníka, spôsob zabezpečenia úveru a dĺžku splácania úveru. Z obsahu zmluvy nevyplýva, že by veriteľ zisťoval majetkové pomery dlžníka a pre jeho nízky príjem mal by nastavenú výšku úrokovej sadzby.

5. Z dôvodu absolútne neplatného zmluvného dojednaní o výške ročnej úrokovej sadzby, súd prvej inštancie vyhodnotil ako neplatné tiež dojednanie o výške RPMN za úver 66,56 % a 80,98% v súvislosti s revolvingom. Údaje sú na sebe závislé a výška RPMN obsahuje v sebe aj výšku úrokovej sadzby (do vzorca je doplňaná ako veličina úroková sadzba). Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je preto aj výška RPMN v zmluve o revolvingovom úvere. Súd prvej inštancie dospel k záveru o neprijateľnej a teda neplatnej zmluvnej podmienke obsiahnutej aj v bode 8.1, 8.4 veta prvá až štvrtá, označené ako Dohoda o poskytnutí služby, v predmetnej zmluve. Mala predstavovať len doplnkovú službu, bez grafického odčlenenia od ostatného obsahu zmluvy a bez možnosti prejavenia nesúhlasu s dohodou. V žalovanou označenej veci išlo o odlišný skutkový stav, kedy zmluvné strany podpisovali dohodu na osobitnej listine. V súvislosti s dohodou o možnosti odkladu splátok žalobcovi, žalovaná odpočítala od schváleného úveru 1.500,- eur sumu 367,49 eur ako odplatu za možnosť, niekedy v budúcnosti požiadať o odklad splátok (maximálne troch splátok), v dôsledku čoho reálne poukázala na účet žalobcovi len sumu 1.132,51 eur. Zmluvné dojednanie zakladalo hrubú nerovnováhu práv a povinností zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, ktorý má povinnosť platiť za niečo, čo mu poskytnuté nebolo. Samotná výška odplaty predstavovala 24 % z dohodnutej sumy úveru. Z obsahu zmluvy nevyplýva ani individuálne dojednanie dohody o možnosti odkladu splátok (dôkazné bremeno pritom spočívalo na žalovanej). Výška odplaty 367,49 eur pri úvere 1.500,- eur za doplnkovú službu je neprimeraná. Odplata za prípadné služby nie je ani hlavným predmetom plnenia. Spotrebiteľ už v čase, keď žiadnu službu nevyužil, zaplatil jej použitie, teda zo strany veriteľa došlo k získaniu prospechu skôr, než poskytol akékoľvek plnenie. Je neisté, či dlžník vôbec túto službu v budúcnosti využije. Výšku odplaty za doplnkovú službu súd vyhodnotil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku i s odkazom na § 53 ods. 6 O. z. Rovnakú argumentáciu súd prvej inštancie použil aj pri posudzovaní zmluvy o poskytnutí revolvingu s totožným dojednaním (dohody o poskytnutí služby odkladu maximálne troch splátok revolvingu), avšak s výškou odplaty 167,04 eur (za odklad maximálne troch splátok revolvingu) a schválenom revolvingu vo výške 628,73 eur (t.j. 26,56 %).

6. Podľa odôvodnenia napadnutého rozhodnutia v bode 8.1 predmetnej zmluvy bola dohodnutá splatnosť vyššie uvedenej odplaty za poskytnutie možnosti odkladu splátok, viazaná v prvom prípade na uzavretie dohody o poskytnutí služby a v prípade revolvingu na jeho poskytnutie. Neprijateľnosť zmluvnej podmienky bola súdom vzhľadnutá v tom, že splatnosť odplaty sa neviaže na poskytnutie odkladu splátok. Žalobca nemohol ovplyvniť takto koncipovaný obsah formulárovej dohody o spôsobe platenia, teda dohoda aj ohľadne splatnosti odplaty za odklad splátok bola vyhodnotená ako neprijateľná zmluvná podmienka, t.j. ako neplatná. Ide opäť o kvalifikovanú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa v zmysle § 53 ods. 1, 5 O. z. (v spojení s § 3 ods. 1 a § 39 O. z.). Uvedený záver sa vzťahoval aj na splatnosť odplaty za poskytnutie odkladu splatnosti splátok revolvingu.

7. Žalobca podľa záveru súdu prvej inštancie dôvodne žiadal vyhlásiť za neprijateľnú a teda neplatnú zmluvnú podmienku obsiahnutú tiež v bode 8.4 veta druhá zmluvy o spotrebiteľskom úvere, z ktorého dojednaní vyplýva, že veriteľ a dlžník sa dohodli na započítaní vzájomných pohľadávok, schválenej výšky úveru a zaplatenia odplaty za možnosť odkladu splátok, ku dňu poskytnutia úveru dlžníkovi. Súd prvej inštancie posudzoval inštitút započítania aj z hľadiska ustanovenia § 580 a § 581 ods. 1 až 3 O. z. Žalovaná nemala v čase uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere voči žalobcovi splatnú pohľadávku, v dôsledku čoho neboli naplnené hmotnoprávne podmienky potrebné na reálne započítanie. Vzhľadom na neplatné dojednanie splatnosti odplaty za možnosť odkladu splátok, neboli splnené ani hmotnoprávne podmienky potrebné na započítanie. V čase uzatvárania zmluvy, ktorej súčasťou bola dohoda o poskytnutí doplnkovej služby, pred poskytnutím úveru, medzi zmluvnými stranami vzájomné pohľadávky neexistovali. Dohodu o započítaní pohľadávok označil súd prvej inštancie za obchádzanie zákona, keďže veriteľ dosiahol nevyplatenie celej výšky schváleného úveru dlžníkovi (ale sumy zníženej o odplatu za poskytnutie služby možnosti odkladu splátok úveru). Uvedené konanie súd hodnotil ako rozporné s dobrými mravmi. Táto argumentácia súdu prvej inštancie sa vzťahovala aj na posudzovanie dohody o započítaní vzájomných pohľadávok v bode 8.4 veta štvrtá zmluvy o revolvingu. Poskytnutie možnosti v budúcnosti požiadať o odklad splátok revolvingu nemožno

považovať za plnenie v pravom slova zmysle, keďže je viazané nielen na žiadosť dlžníka, ale i splnenie ďalších podmienok. Žalobca nemá garantované, že ak v budúcnosti o odklad požiada, tak k odkladu dôjde. Súd prvej inštancie vyhovel primárnemu petitu, bez potreby zamietnutia tzv. eventuálneho petitu (porov. uznesenie NS SR sp. zn. 4Cdo/113/2010). S poukazom na ústavnoprávnu judikatúru súd konštatoval, že strane konania neprislúcha aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, rozhodol v súlade s jej vôľou, ako ani so spôsobom hodnotenia navrhovaných dôkazov. Rozhodnutie o náhrade trov konania súd prvej inštancie odôvodnil ust. § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 CSP (Civilný sporový poriadok č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov). Vzhľadom na úspešnosť žalobcu v predmetnom spore v plnom rozsahu, voči žalovanej mu bola priznaná plná náhrada trov konania (v rozsahu 100 %). O výške náhrady trov konania mal rozhodnúť súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia.

8. Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalovaná, navrhujúc jeho zrušenie a zamietnutie žaloby. Odvolanie odôvodnila nepreukázaním naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, čo nevyplývalo ani z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. K čerpaniu revolvingu pritom nedošlo, ani nedôjde a teda výroky, ktoré sa ho týkajú, nemajú žiadny reálny význam. Súd prvej inštancie rozhodol na základe porovnávania výšky úrokovej sadzby s priemernými úrokovými sadzbami bánk, ktorý postup nemá oporu v žiadnom zákone. Rozsudok NS SR sp. zn. 5Cdo/26/2011 uvádza, že sa má prihliadať k najvyšším úrokovým sadzbám bánk, nie priemerným. Bolo rozhodnuté aj v rozpore s ustanovením § 497 a § 502 Obchodného zákonníka. Zmluvne prejavenej vôle účastníkov konania teda zodpovedá, aby súd pri zákonných a dôvodných pochybnostiach o výške úrokov určil, aká výška je primeraná a aká nie, a na základe takého posúdenia rozhodol. Uvedený postup má oporu aj v ustanovení § 502 Ob. z. Samotné dojednanie o výške úrokov nie je podmienkou pre vznik zmluvy o úvere. Podľa § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka je dlžník povinný platiť úroky v dohodnutej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona.

9. Žalovaná namietala v odvolaní aj nesprávny záver o určení, že hodnota RPMN je neplatná. Ide o údaj, ktorý nie je výsledkom dohody zmluvných strán, preto je problematické o takomto údají hovoriť ako o právnom úkone a jeho neplatnosti. Žalovaná nesúhlasila ani so závermi súdu prvej inštancie, ktoré sa týkali dohody o poskytnutí služby možnosti odkladu splátok (v zmysle ktorých akýkoľvek preddavok, napríklad na kúpnu cenu, nie je cenou). Súd prvej inštancie sa nesprávne a nedostatočne vysporiadal i so samotným obsahom dohody o poskytnutí služby, ktorá je obdobná zakúpeniu balíka televíznych programov, predĺženiu záručnej doby nad zákonný rámec za odplatu a podobne. Najvyšší súd Českej republiky vo veci sp. zn. 33Cdo/1956/2007 posudzoval obdobnú situáciu, keď spotrebiteľ uhradí cenu darčekového poukazu, ktorý keď nevyužije, nemá nárok na vrátenie ceny poukazu. V prípade súdneho konania sp. zn. 2C/240/2015 išlo taktiež o kúpu služby, zaplatenie pri jej zakúpení a pred jej využitím. Je v možnostiach spotrebiteľa, aby zabránil situácii, ktorá by znamenala výhodu pre dodávateľa tým, že kupón pri nákupe tovaru v dojednanej dobe uplatní. Ide o aktivitu, ktorú možno po spotrebiteľovi spravodlivo požadovať. Skutočnosť, že dohoda o poskytnutí služby sa nachádza na rovnakej listine ako samotná zmluva o úvere, neznamená automaticky, že nejde o individuálne dohodnutý právny úkon. Podľa § 52a ods. 1 O. z. ak sú uzavreté viaceré spotrebiteľské zmluvy pri tom istom rokovaní alebo sú zahrnuté do jednej listiny, posudzuje sa každá z týchto zmlúv samostatne. Z rozsudku podľa názoru žalovanej nevyplýva ako súd prvej inštancie posudzoval povahu ním označenej podmienky ako individuálnej. Pojem individuálny v spotrebiteľskom práve znamená nielen reálnu možnosť spotrebiteľa určitú podmienku formulačne ovplyvniť, ale predovšetkým možnosť spotrebiteľa dosiahnuť, že takáto podmienka sa nestane súčasťou jeho vzťahu s dodávateľom bez toho, aby to zmenilo jeho postavenie (oproti tomu stavu, ak by podmienku prijal). Za individuálne dojednané by mali byť považované aj klauzuly, ktoré mohli byť dojednané, ale spotrebiteľ nevyužil svoj vplyv na zmenu ich obsahu. Je namieste záver, že každé ustanovenie, ktoré nielen naformuloval spotrebiteľ, ale ktoré síce vopred dodávateľ pripravil, avšak spotrebiteľ mal možnosť ho odmietnuť či anulovať bez toho, aby uvedené malo za následok zhoršenie jeho pozície. Dohoda o poskytnutí služby je samostatným úkonom a jej vznik nie je podmienkou vzniku zmluvy o úvere. Je tiež osobitne podpisovaná. Podpísaním tlačiva žiadosti (zmluvy) dlžník nepristupuje a neuzatvára automaticky dohodu o poskytnutí služby. Vyplýva to aj z grafického odlíšenia tejto dohody od ostatného obsahu zmluvy. Priemerný spotrebiteľ je osobou, ktorá je v rozumnej miere dobre informovaná, vnímavá a obozretná. Uzavretie dohody aj v prípade žalobcu bolo slobodné a dobrovoľné.

10. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť. Je zrozumiteľne, prehľadne a koherentne odôvodnený. Podrobne odôvodňuje aplikáciu ustanovenia § 39 a § 53 ods. 5, 6 O. z., s vysvetlením, že pri posudzovaní obvykle požadovanej odplaty na finančnom trhu postupoval tak, že porovnával priemerné hodnoty zo stránky NBS. Ustanovenie § 53 ods. 6 O. z. nevyklučuje aplikáciu § 39 O. z. Pokiaľ odplata prevýši odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu, dôjde k porušeniu zákonného zákazu v ustanovení § 53 ods. 6 O. z. V posudzovanej veci došlo k prevýšeniu priemerných úrokových sadzieb bánk o 381 %. Pokiaľ ide o prihliadanie k najvyšším úrokovým sadzbám, v označenom rozhodnutí bolo uvedené slovo „najmä“ s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám. V praxi ide o odplatu obvykle požadovanú bankami za spotrebné úvery v obdobných prípadoch, bez ohľadu na to, aký subjekt poskytuje peňažné prostriedky. Banky sú činné na finančnom trhu a preto je spravodlivé pri porovnávaní výšky úrokových sadzieb vychádzať práve z evidencie NBS. V zmysle zásady *lex specialis derogat legi generali* musel súd prvej inštancie na posúdenie primeranosti odplaty aplikovať ustanovenia O. z. a ZoSÚ. Výška RPMN nadväzuje na výšku úrokovej sadzby a pri neplatnej úrokovej sadzbe nemôže byť správna výška RPMN, s ktorou skutočnosťou sa súd prvej inštancie v odôvodnení vysporiadal. Záver, že v prípade dohody o poskytnutí služby nejde o individuálne zmluvné dojednanie, uviedol aj odvolací súd v uznesení č. k. 10Co/299/2016-111, kde podrobne vysvetlil charakter dohody o poskytnutí služby. K neplatnosti uzavretej dohody o poskytnutí služby sa vyjadrili už súdy vo viacerých prípadoch (napr. Krajský súd v Prešove v rozsudku sp. zn. 20Co/111/2014, Krajský súd v Banskej Bystrici v rozsudku sp. zn. 13Co/253/2016). Pri podpise zmluvy nemohlo byť známe, či dlžník možnosť odkladu splátok využije a požiada o ňu. Ak by danú možnosť aj využil, je zrejmé, že poplatok pre veriteľa je uplatnený vo vysokej sadzbe a ešte vo fáze, keď takáto okolnosť vôbec nenastala. Teda zakladá neprijateľnú zmluvnú podmienku. Suma odplaty za službu je do formulára zmluvy dopísaná ručne. Nie sú stanovené pravidlá jej výpočtu. Je neprijateľné, aby v situácii, keď ešte nenastal dôvod, aby dlžník o odklad splátok požiadal, si veriteľ poplatok z tohto titulu vrazil z finančných prostriedkov určených pre dlžníka.

11. Rozsudkom odvolacieho súdu zo dňa 31. marca 2020, č. k. 10Co/159/2019-286 bol rozsudok súdu prvej inštancie v časti o určení neplatnosti zmluvnej podmienky o ročnej úrokovej sadzbe úveru 70,01 %, o určení neplatnosti zmluvnej podmienky o RPMN za úver 66,56 %, o určení neplatnosti zmluvnej podmienky v bode 8.1 zmluvy o revolvingovom úvere o poplatku 367,49 eur za odklad splátok úveru, o určení neplatnosti zmluvnej podmienky v bode 8.4 veta prvá zmluvy o revolvingovom úvere, že „odplata za poskytnutie odkladu splatnosti splátok úveru je splatná dňom uzavretia tejto dohody o poskytnutí služby“, o určení neplatnosti zmluvnej podmienky v bode 8.4 veta druhá zmluvy o revolvingovom úvere, že „veriteľ a dlžník sa dohodli na započítaní vzájomných pohľadávok, a to pohľadávky dlžníka voči veriteľovi na poskytnutie schválenej výšky úveru podľa článku 2.3 zmluvných dojednaní žiadosti/zmluvy oproti pohľadávke veriteľa voči dlžníkovi na zaplatenie odplaty podľa ods. 8.1 písm. a/ tejto dohody o poskytnutí služby (resp. zníženej výšky odplaty), a to ku dňu poskytnutia úveru dlžníkovi podľa článku 2.3 zmluvných dojednaní žiadosti/zmluvy“, potvrdený (v tejto časti je rozsudok súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu právoplatný) a v zostávajúcej časti odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej zmenil tak, že žalobu zamietol. O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd dospel k záveru, že odvolacia námietka žalovanej bola dôvodná vo vzťahu k napadnutým výrokom súdu prvej inštancie (uvedeným vo výroku tohto druhého rozhodnutia odvolacieho súdu), vzhľadom na nepreukázanie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení neplatnosti zmluvných podmienok, keďže súd prvej inštancie konštatoval, že k uzavretiu tejto zmluvy o poskytnutí revolvingu nedošlo.

12. Uznesením dovolacieho súdu zo dňa 20. apríla 2023, č. k. 9Cdo/122/2021-327 bol prvý rozsudok odvolacieho súdu v časti zmeňujúceho výroku, ktorým žalobu v časti zamietol a vo výroku o náhrade trov prvostupňového a odvolacieho konania zrušený a v tomto rozsahu vrátený odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolací súd konštatoval, že žalobca (spotrebiteľ) potvrdil, že strany sporu uzavreli medzi sebou zmluvu o revolvingovom úvere.

13. Odvolací súd podľa § 34 CSP po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP),

postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné.

14. V prejednávanej veci súd prvej inštancie dospel k záveru o dôvodnosti žaloby, ktorou sa žalobca domáhal určenia neplatnosti zmluvných podmienok obsiahnutých v zmluve o spotrebiteľskom úvere zo dňa 24. októbra 2012, ktorú podrobil prieskumu vytykaných neprijateľných zmluvných podmienok, spôsobujúcich značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa. V konaní nebolo sporné, že strany sporu uzavreli medzi sebou aj zmluvu o revolvingovom úvere s ročnou úrokovou sadzbou revolvingu 80,98 % a predpokladanou RPMN úveru 70,01 %, na ktorú sa tiež vzťahoval vyššie uvedený záver súdu prvej inštancie.

15. Súd prvej inštancie dospel k správne záveru, keď konštatoval daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení neprijateľných zmluvných podmienok. Žaloba o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky nie je určovacou žalobou v zmysle § 137 písm. c/ Civilného sporového poriadku. Ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi, s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, ods. 4 a 5, § 53a Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 5 ZoOS). V prípade takejto žaloby nebolo preto potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej len „NS SR“ sp. zn. 6Cdo/127/2017).

16. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je faktické nerovné postavenie vo vzťahu k profesionálnemu dodávateľovi a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, vzhľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a dostupnosť právnych služieb, ako i možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet k zmluvnému rokovaniu pochádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na zmluvné dojednania pripravený a pri uzatváraní zmluvy je využívaný moment prekvapenia a neskúsenosť spotrebiteľa. Spoločným znakom právnej úpravy spotrebiteľských zmlúv je snaha cestou práva vyrovnať túto faktickú nerovnosť a to formou obmedzenia autonómie vôle. Tá predstavuje elementárnu podmienku fungovania materiálneho právneho štátu, nie je však úplne absolútna a v rámci spotrebiteľských vzťahov je limitovaná princípom ochrany slabšej strany, teda spotrebiteľa, ktorý koná s dôverou v druhou stranu jej prezentovaný skutkový stav (porov. rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/127/2015).

17. Prioritne bolo potrebné vychádzať zo základnej požiadavky, že každá spotrebiteľská zmluva má vyjadrovať rešpekt k dodržiavaniu všeobecných zásad spotrebiteľského práva, a to náležitou obsahovou aj formálnou úpravou zmluvných podmienok, ktoré jednotlivo i vo svojom súhrne nenarušujú zmluvnú rovnováhu strán v neprospech spotrebiteľa. Práve jednoznačnosť a určitosť zmluvných podmienok má zásadne vyvážiť silnejšie postavenie dodávateľa pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy.

18. Nerovný stav medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom môže byť kompenzovaný iba pozitívnym zásahom, vonkajším vo vzťahu k samotným účastníkom zmluvy (porov. rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie C-240/98 až C-244/98 Oceáno Grupo Editorial, C-168/05 Mostaza Claro).

19. V súvislosti s ex offo súdnou kontrolou zmluvných podmienok nemožno opomenúť uznesenie Súdneho dvora Európskej únie C-76/10 POHOTOVOSTĚ, s.r.o. proti Iveta Korčkovská, obsahujúce jednoznačnú požiadavku na ochranu spotrebiteľa pred nečestnými klauzulami, a to vždy a za každých okolností. Súdny dvor Európskej únie judikoval, že vnútroštátny súd má aj bez návrhu posudzovať nekalú povahu zmluvnej podmienky (C-40/08 Asturcom Telecomunicaciones). Táto možnosť priznaná súdu sa považuje za nevyhnutnú na zabezpečenie účinnej ochrany spotrebiteľa, najmä s ohľadom na nezanedbateľné nebezpečenstvo, že tento spotrebiteľ o svojich právach nevie alebo má ťažkosti s ich uplatnením (C-168/05 Mostaza Claro, C-473/00 Cofidis).

20. S poukazom na uvedené národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách a musí ich skúmať ex offo (rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie C-240/98 až C-244/98 Oceáno Grupo Editorial, C-243/08 Pannon GSM).

21. Ak jedna zo zmluvných podmienok je podstatnou náležitosťou právneho úkonu, je neoddeliteľnou súčasťou zmluvy a preto jej neplatnosť má za následok i neplatnosť celej zmluvy. Ak pôjde o takú

neprijateľnú podmienku, ktorá môže byť neoddeliteľnou časťou zmluvy, avšak pre spotrebiteľa je tak významná a podstatná, že zásadným spôsobom znevýhodňuje jeho postavenie, spotrebiteľ sa môže domáhať na súde aj vyslovenia neplatnosti takejto zmluvnej podmienky.

22. Z obsahu spisu vyplýva, že podľa zmluvy o poskytnutí revolvingového úveru 628,73 eur mal žalobca ako dlžník zaplatiť žalovanej ako veriteľovi sumu 1.849,20 eur. Krajský súd v Prešove už v rozhodnutí sp. zn. 3Co/70/2014 (žaloba spotrebiteľa proti dodávateľovi PROFI CREDIT Slovakia s.r.o., Bratislava) zdôraznil, že za takéhoto stavu aj európske právo pripúšťa súdnu kontrolu ceny hlavného plnenia (porov. uznesenie C-76/10 POHOTOVOSTĚ). Ročná úroková sadzba úveru 80,98 %, resp. odplata za úver v uvedenom rozsahu, zjavne vybočuje z rámca akéhokoľvek úverovania, ktoré by bolo akceptovateľné z hľadiska dobrých mravov a niet dôvod na iné označenie takýchto úrokov ako úžerné (porov. rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo/26/2011 o neplatnosti úrokov vo výške 48 % pre rozpor s dobrými mravmi). Neprimeraná výška úrokov 80,98 % ročne je v spoločnosti neuznávaná a hodnotená ako odporujúca dobrým mravom. Krajský súd v Prešove v uvedenom rozhodnutí zdôvodnil tiež záujem na určení neplatnosti odplaty za úver, keďže neplatnosť celej úverovej zmluvy by nebola ani v prospech spotrebiteľa, ktorý by tak musel vydať bezdôvodné obohatenie, napriek výhodnosti splátok. Konštatoval tiež, že cenové praktiky žalovanej sú na úkor jasnosti a zrozumiteľnosti a za takéhoto stavu aj právo Európskej únie pripúšťa súdnu kontrolu ceny hlavného plnenia. Pravidlá správania sa, ktoré sú v prevažnej miere v spoločnosti uznávané a tvoria základ fundamentálneho hodnotového poriadku, dajú sa definovať ako dobré mravy. Ak tomuto kritériu zmluvná podmienka nevyhovuje, prieči sa dobrým mravom. Pokiaľ je zmluvná podmienka v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah teória a prax navyše označujú za fakticky nerovný, nevyvážený, nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom (porov. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 55/2011).

23. Súd prvej inštancie s poukazom na vyššie uvedené dospel k správne právnemu záveru, keď vyhovel žalobe určením, že zmluva o revolvingovom úvere v časti úrokovej sadzby úveru 80,98 % je neplatná (ako neprijateľná zmluvná podmienka). Súd prvej inštancie opodstatnene pri aplikácii ustanovenia § 53 ods. 6 O. z. pristúpil aj k porovnaniu dohodnutej úrokovej sadzby s priemernou ročnou úrokovou sadzbou spotrebiteľského úveru, vzhľadom na kritérium definované v ustanovení § 53 ods. 6 O. z. vo vzťahu k výške odplaty, ktorá nesmie prevyšovať obvykle požadovanú odplatu na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Priemerná úroková sadzba v porovnateľných prípadoch spĺňa kritérium obvyklosti výšky požadovanej na finančnom trhu (na rozdiel od argumentu žalovanej v odvolaní, poukazujúcu na najvyššie úrokové sadzby uplatňované bankami).

24. K posudzovaniu úrokových sadzieb spôsobom navrhovaným žalovanou, podľa ustanovení § 497 a § 502 Ob. z., je potrebné uviesť, že ustanovenie § 52 ods. 2 veta tretia O. z. už normatívne vyriešilo prednostnú aplikáciu Občianskeho zákonníka pred ustanoveniami Obchodného zákonníka (na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ). Podľa záverov rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3MCdo/12/2014 z 21. apríla 2015, novelizované znenie ustanovenia § 52 ods. 2 veta tretia O. z. (účinné od 1. mája 2014) sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom. Je potrebné zdôrazniť, že súdna prax vyšších súdov, zohľadňujúca nadradenosť komunitárneho práva, ako rozhodujúceho súboru právnych noriem pri výklade národného práva, v súvislosti s konaním, v ktorom sa uplatňuje právo proti spotrebiteľovi, ustálila aj do uvedenej doby prednostnú aplikáciu ustanovení O. z. (napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/218/2012, rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/126/2012, rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5Co/716/2014). Námietka o nutnosti favorizovať Obchodný zákonník neobstojí, pretože všetky režimy a opatrenia určené na ochranu spotrebiteľa platia bez ohľadu na typ štandardnej formulárovej zmluvy, a teda platili a platia aj vo vzťahu k úverom ako tzv. obchodnoprávnym vzťahom (porov. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/95/2010 z 27. januára 2011).

25. Nič na tom nemení skutočnosť, že samotný zmluvný vzťah založený medzi veriteľom a dlžníkom je tzv. absolútnym obchodno-závazkovým vzťahom, ktorý sa riadi režimom Obchodného zákonníka bez ohľadu na povahu zmluvných strán. Spotrebiteľská zmluva nie je samostatným zmluvným typom, ale ide o osobitný druh zmluvy, ktorý môže byť prítomný tak v občianskoprávných ako aj obchodnoprávných vzťahoch. Pravidlo prednostnej aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré sú pre spotrebiteľa výhodnejšie, bolo odobrené aj Ústavným súdom Slovenskej republiky, ktorý v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS

402/2013 z 19. júna 2013 konštatoval, že prednostným uplatnením Občianskeho zákonníka na prospech spotrebiteľa, na úver ako absolútny obchod upravený v Obchodnom zákonníku, nedošlo k porušeniu ústavných práv veriteľa. Nebol preto daný dôvod na aplikáciu označených ustanovení Obchodného zákonníka.

26. Odvolací súd preto podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o určení neplatnosti zmluvnej podmienky o ročnej úrokovej sadzbe úveru vo výške 80,98 %. Súd prvej inštancie dospel tiež k správne právnemu záveru o neprijateľnosti dohodnutej zmluvnej podmienky o predpokladanej RPMN úveru vo výške 70,01 %, vzhľadom na neplatnosť úrokovej sadzby, ktorej výpočet predpokladá i správnu výšku úrokovej sadzby, ktorú zahŕňa. Odvolací súd podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie aj vo výroku o určení neplatnosti zmluvnej podmienky o predpokladanej RPMN úveru po poskytnutí revolvingu vo výške 70,01 %.

27. Súd prvej inštancie správne rozhodol aj vo vzťahu k určeniu neplatnosti zmluvnej podmienky v bode 8.1 zmluvy o revolvingovom úvere (obsahujúcej poplatok 167,04 eur), v spojení s bodom 8.4 veta tretia a štvrtá, upravujúcich Dohodu o poskytnutí služby, spočívajúcu v možnosti odkladu splatnosti splátok revolvingu, ako neprijateľnej zmluvnej podmienky, pričom uviedol rozhodujúci skutkový stav, na ktorý aplikoval právne predpisy, z ktorých vyvodil správny právny záver.

28. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že Dohoda o poskytnutí služby je súčasťou predtlačenej formulárovej dohody bez možnosti, aby do nej žalobca ako spotrebiteľ nejakým spôsobom zasiahol. Dôvodne po obsahovej stránke dospel k záveru o značnej nerovnováhe takejto dohody v neprospech spotrebiteľa, na základe ktorej mal žalobca zaplatiť poplatok za možnosť odkladu splátok, ktorá v budúcnosti vôbec nemusela nastať, pričom sa nejednalo vo svojej podstate o službu, pretože sa ňou žalobcovi ako spotrebiteľovi neposkytovalo žiadne protiplnenie. Nejednalo sa o namietaný ekonomický prístup pri hodnotení neprijateľnej zmluvnej podmienky, ale o posúdenie elementárnej zmluvnej rovnováhy, tak ako je vymedzená napr. neprijateľná zmluvná podmienka v demonštratívnom výpočte podľa § 53 ods. 4 písm. t/ O. z. Za neprijateľné podmienky sa považujú ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa, ako tomu bolo i v tomto prípade. Vzhľadom na dohodnutú splatnosť poplatku (čerpaním úveru) a dohodu o započítaní pohľadávky predstavujúcej tento poplatok, s pohľadávkou dlžníka voči veriteľovi na poskytnutie dohodnutej sumy revolvingu, zmluvná podmienka smeruje k neprijateľným dôsledkom, a to nevyplateniu dohodnutej výšky schváleného revolvingu (spotrebiteľovi by tak bol poskytnutý úver, znížený o poplatok za poskytnutie služby možnosti odkladu splátok). Spotrebiteľ má tak platiť za službu, ktorú v čase uskutočnenia revolvingu nepotrebuje a ani do budúcnosti potrebovať nemusí, pričom už vopred za túto službu zaplatí (znížením dohodnutej výšky úveru). Preto ide o hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa.

29. Poukaz na zmluvnú slobodu spotrebiteľa nemohol obstáť, pretože takáto sloboda je len iluzórna, keďže zmluvu vo formulárovej podobe pripravovala žalovaná ako zmluvný partner spotrebiteľa a s ohľadom na nepomer vo vyjednávacej sile zmluvného partnera a spotrebiteľa je zjavné, že sa spotrebiteľ len s ťažkosťou môže domôcť zmeny vopred pripravených zmluvných dojednaní. V jednotlivých odboroch podnikania postupujú pritom zmluvní partneri spotrebiteľov obdobne a preto spotrebiteľ, ktorý by sa rozhodol nepristúpiť na vopred pripravené zmluvné podmienky, by odsúdil sám seba k životu mimo bežnú spoločnosť, bez využívania jednotlivých služieb. Po spotrebiteľovi nič také nemožno požadovať. Od jeho zmluvného partnera však naopak požadovať možno, aby sa vo svojej činnosti choval voči spotrebiteľovi poctivo (porov. rozsudok Okresného súdu Chebe sp. zn. 15C/410/2009). Ako je už vyššie uvedené dôvera spotrebiteľa v poctivé konanie dodávateľa predpokladá, aby v prípade narušenia súd nahradil zdanlivú (formálnu) zmluvnú rovnováhu faktickou. Zahŕňa tiež povinnosť súdu ex offio (z úradnej povinnosti) preskúmať a prihliadať na neprijateľné podmienky v zmluve. Uvedeným princípom je modifikované i právo účastníkov rozhodnúť, ktoré časti zmluvných dojednaní, vrátane hmotnoprávných inštitútov, budú včlenené do zmluvy.

30. Pokiaľ žalovaná zahrnula takúto dohodu do úverovej zmluvy, jej správanie je treba vyhodnotiť ako spreneverenie sa princípu dôvery a v dôsledku značného narušenia zmluvnej rovnováhy, takémuto správaniu žalovanej nebolo potom možné priznať ochranu, pre spôsobenie značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

31. Na vyššie uvedené závery nemala vplyv duplicita podpisov na zmluve, keďže dohoda bola súčasťou jednoliateho textu zmluvy o úvere s chronologickým číslovaním jednotlivých častí zmluvy.

32. Žalovaná správne zhrnula, že ňou uvádzané prípady (darčekový poukaz a pod.) spĺňajú charakteristiku kúpy služby (zaplatením pri jej zakúpení a pred využitím). V prípade dohody má však byť (vopred) spoplatnená možnosť žiadať o odklad splatnosti splátok, ktorú nemožno považovať za službu s ekonomickou hodnotou poskytovanú dodávateľom, ale za umelé a neprípustné navyšovanie úveru zo strany dodávateľa, vychádzajúce z porušovania platobnej disciplíny spotrebiteľom. Nejedná sa o aktivity, ktoré možno po spotrebiteľovi spravodlivo požadovať (ako to uvádza poukaz žalovanej na rozhodnutie NS ČR sp. zn. 33Cdo/1956/2007).

33. Za neprijateľnú podmienku sa považuje aj zmluvná podmienka, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa. Za takúto podmienku sa považuje aj ustanovenie úverovej zmluvy, ktoré veriteľovi umožňuje inkasovať prvú splátku a poplatok už pri poskytnutí úveru (porov. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 18Co/109/2011).

34. Ochrana pred neprijateľnými podmienkami sa vzťahuje na tie spotrebiteľské zmluvy, pri uzatváraní ktorých spotrebiteľ nemôže ovplyvniť ich obsah, teda ktoré sú vopred pripravené a naformulované, ako to bolo v prejednávanej veci. V prípade pochybnosti či sporu musí dodávateľ preukázať, že zmluvné podmienky sú dohodnuté individuálne. Ak to nepreukáže platí, že neboli individuálne dojednané (§ 53 ods. 3 O. z.).

35. Poukaz žalovanej v odvolaní, týkajúci sa posudzovania povahy ňou označenej podmienky ako individuálnej, nebol dôvodný, keďže dôkazné bremeno preukázania individuálneho dojednania dohody o poskytnutí služby žalovaná neuniesla. Ak žalovaná tvrdila, že žalobca ako spotrebiteľ mal možnosť uvedenú zmluvnú podmienku neprijat', odmietnuť, bez toho, aby to malo za následok zhoršenie jeho postavenia v zmysle zániku zmluvy, či jej neuzavretia (avšak spotrebiteľ nevyužil svoj vplyv na zmenu obsahu), žalovaná tvrdenie žiadnym spôsobom nepreukázala. Vzhľadom na absenciu dôkazu opaku, zmluvné ustanovenia sa nepovažujú za individuálne dojednané (§ 53 ods. 3 O. z.).

36. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho konania, čo jednoznačne vyplýva u ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. uznesenie NS SR sp. zn. 2Cdo/238/2008).

37. Do práva na spravodlivý súdny proces však nepatrí aj právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (porov. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04) a rovnako neznamená ani to, aby účastník konania bol pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkou a právnymi názormi (porov. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 50/04). Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad, z ktorých vyvodil právne závery, ktoré primerane vysvetlil, pričom jeho rozhodnutie nemožno hodnotiť ako svojvoľné a zasahujúce do práva na súdnu ochranu garantovaného Ústavou Slovenskej republiky a medzinárodnými dohovormi.

38. Odvolací súd preto podľa § 387 ods. 1 CSP rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne, v časti výroku o určení neplatnosti zmluvnej podmienky o ročnej úrokovej sadzbe revolvingu 80,98 %, o určení neplatnosti zmluvnej podmienky o predpokladanej RPMN úveru po poskytnutí revolvingu 70,01 %, o určení neplatnosti zmluvnej podmienky v bode 8.1 zmluvy o revolvingovom úvere o poplatku 167,04 eur za odklad splátok revolvingu, o určení neplatnosti zmluvnej podmienky v bode 8.4 veta tretia zmluvy o revolvingovom úvere, že „odplata za poskytnutie odkladu splatnosti splátok revolvingu je splatná dňom poskytnutia revolvingu dlžníkovi“, o určení neplatnosti zmluvnej podmienky v bode 8.4 veta štvrtá zmluvy o revolvingovom úvere, že „veriteľ a dlžník sa dohodli na započítaní vzájomných pohľadávok, a to pohľadávky dlžníka voči veriteľovi na poskytnutie schválenej výšky revolvingu podľa článku 4.1 zmluvných dojednaní žiadosti/zmluvy oproti pohľadávke veriteľa voči

dlužníkovi na zaplatenie odplaty podľa ods. 8.1 písm. b/ tejto dohody o poskytnutí služby (resp. zníženej odplaty), a to ku dňu uskutočnenia revolvingu podľa článku 4.3 zmluvných dojednaní žiadosti/zmluvy“.

39. Potvrdzujúci výrok odvolacieho súdu sa týkal aj rozhodnutia o náhrade trov konania. Súd prvej inštancie dôvodne aplikoval zásadu úspechu vo veci (§ 255 ods. 1 CSP) na posudzovanú vec, keďže žalobca bol v plnom rozsahu úspešný. Žalobcovi preto prislúchala voči žalovanej náhrada trov konania, a to konania pred súdom prvej inštancie, ako aj prvého odvolacieho konania o zrušení napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie (§ 396 ods. 3 CSP), v plnom rozsahu 100 %. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

40. Z dôvodu, že žalobca bol úspešný v plnom rozsahu aj v ďalšom odvolacom konaní, podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP, vzniklo mu právo na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanej, v konaní neúspešnej. Odvolací súd preto rozhodol tak, že žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

41. Podľa § 453 ods. 1, 3 CSP bolo rozhodnuté aj o trovách dovolacieho konania. Z dôvodu, že žalobca bol úspešný v plnom rozsahu aj v dovolacom konaní, podľa § 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP mu vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanej v dovolacom konaní neúspešnej. Bolo preto rozhodnuté, že žalobca má voči žalovanej aj nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

42. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením podľa § 262 ods. 2 CSP.

43. Rozsudok prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.